

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXXVII. Testimonia Patrum duodecimæ ætatis, Euthymij, & S. Bernardi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

CAPVT XXXVI.

Testimonia Patrum XI. etatis, Anselmi, & Oecumenij.

IN aetate XI. exorta hæresi Berengariani plurimi ex professo scripserunt de veritate corporis Domini in Eucharistia, vt S. Anselmus, Lanfrancus, Guitmundus, Adelmãnus, Algerus, Hugo Lingonensis, & alij, qui floruerunt ab anno M. ad MC. Eodem seculo scripsisse creditur Oecumenius Græcus. Satis tamen hoc loco erit S. Anselmi, qui sanctitate, & eruditione præ ceteros claruit, & Oecumenij testimonia ponere.

Igitur S. ANSELMVS in cap. II. primæ ad Corinth. exponit illud: *Hoc est corpus meum; Manducate, inquit, quod trahitis, quia hoc est corpus meum. Sensibus quidem exterioribus videtur esse panis, sed sensibus cognoscite mentis, quia hoc est corpus meum, non aliud, sed idem substantialiter, quod pro nobis tradendum tradetur ad mortem.*

OECUMENIVS in cap. II. prioris ad Corinth. Cum sapienter inquit, corpus, & sanguinem memoret, indicat, nequaquam templum esse hominem, qui sacrificatur, immò ipsum Dominum templum Creatorem. Et infra: *Si sciremus quantus sit, qui sacrificatus est (in altari) nullo alio indigeremus, verum hoc ipsum sacrificium nos redderet.*

CAPVT XXXVII.

Testimonia Patrum XII. etatis, Euthymij, & Bernardi.

IN aetate XII. plurimi quoque de hac re apertissime & fusissime scripserunt, vt Petrus Cluniacensis, Petrus Lombardus, Hugo, & Richardus de S. Victor, Euthymius Zigadenus, S. Bernardus, & alij. Nobis autem satis erit duo testimonia ponere, vnum S. Bernardi pro Latinis, alterum Euthymij pro Græcis.

S. BERNARDVS in vita S. Malachiae: *Fuit, inquit, quidam clericus, probabilis, & fertur, & ita, sed fidei non ita: is scilicet in oculis suis præsumpsit dicere, in Eucharistia esse tantummodo Sacramentum, & non rem Sacramenti, id est, solam sanctificationem.*

tionem, & non corporis & veritatem. Hæc ille. vbi subnectit infigne miraculum, quo ille à B. Malachia coactus est, vel inuirus veritatem tandem amplecti, & confiteri.

EVTHYMIUS in cap. 26. Matth. Non dixit, inquit, Hæc sunt signa corporis mei, & sanguinis mei, sed, Hæc sunt corpus, & sanguis meus. Et infra: Quemadmodum supernaturaliter assumptam carnem deificauit, si ita loqui liceat, ita & hæc ineffabiliter transmutat in ipsum & viuificum corpus suum. Vide etiam Panopliam eiusdem tituli. 21. vbi ex Patribus Nysseno, & Damasceno fusè probat, transmutationem panis in carnem Domini.

Audet tamen Petrus Martyr testimonia ex Bernardo proferre in lib. contra Gardinerum, obiecto 252. 253. & 254. Scribit enim Bernardus serm. 33. in Cant. *Hæc & ego Verbum, sed in carne; & mihi apponitur Veritas, sed in Sacramento. Angelus ex adipe frumenti saginatur, & nudo satiatur grano. Me oportet interim quodam Sacramenti cortice esse contentum, carnis fursure, literæ palea, & elamine fides.* Et infra: *At quantalibet sanè abundantia pinguescant ista, non pari omnino incunditate sumitur cortex Sacramenti, & adeps frumenti: fides, & opes: memoria, & presentia: aternitas, & tempus: vultus, & speculum: imago Dei, & forma serui.* Idem quoque Bernardus in serm. de cœna Domini, comparat Sacramenta annulo, & baculo, quibus tanquam signis confertur dignitas aliqua, vel possessio.

Hæc illi proferunt, ex quibus nos multum omninò lucratur. Nam dubitari non potest de sententia S. Bernardi, tum ex testimonio à nobis paulò antè citato, & ex aliis plurimis, quæ adferri possent; tum quia constat eum fuisse coniunctissimum Romanæ sedi, quæ multis Conciliis damnauerat hæresim Berengarij; necnon amicissimum Hugoni de S. Victore, & Petro Cluniacensi, qui ex professo scripserant de Sacramento contra hæresim paulò antè exortam; tum deniq;, quia Petrus Martyr in fine obiecti 252. dicit, Bernardum non rectè de hoc negotio sensisse, quòd illa tempora tenebris essent mirabiliter obfuscata. Quæ cum ita sint, necesse est, verba eius, quæ ab aduersariis citantur, Catholicum sensum habere, quidquid tandem significant.

Ex quo intelligimus, non debere videri mirum, si antiquiores Patres, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, & alij,

ante exortam hæresim quædam scripserint, quæ possent tibi in malam partem, cum videamus Bernardum post hæresim exortam & damnatam, quædam scribere, quæ ab aduersariis ad suam hæresim stabiliendam rapiuntur: quare oportet verbis apertis, & perspicuis sanctorum Patrum exponere, quæ videntur obscura, & dubia in aliis Patribus, cum contra eos omnes idem sensisse.

Vt igitur ad locum Bernardi ex Canticis respondeamus, fert Bernardus modum, quo Angeli fruuntur Verbo æterni in cælo, cum eo, quo nos eodem fruimur in terris, ac dicit Angelos esse longè feliciores, quod illud apertè, & perspicue videant: nos autem habeamus velarum, & occultarum in cortice Sacramentorum, in surfure carnis, in palea literæ, in lamina fidei. Quibus verbis non dicit nos habere solum corticem, surfurem, paleam, & velamen; sed habere ipsam præsentiam Verbum, sed occultatum in his quasi inuolucris: nihil ista pugnant contra veritatem corporis Domini in Eucharistia.

Quod verò paulò infra adiungit, Angelos habere præsentiam, nos memoriã; quod maximè vrget Petrus Martyr simpliciter soluitur. Nam per præsentiam intelligit conspectum: id enim appellat præsens, quod cernitur, id absens, quod non cernitur. Id verò inde patet, quia non loquitur de præsentia carnis Domini, sed de præsentia Verbi æterni. Illud enim dicit esse Angelis præsens, quia facie ad faciem ab illis cernitur: nobis verò dicit esse absens, & in memoriã, non in præsentia, quia non cernimus illud vt est, sed tantùm cum eo cogitamus, ne versamur; licet alioqui Verbum Dei, cum Deus sit, ubique sit. Neque est hic modus loquendi alienus à Scripturis: Scripturæ enim Deum vbique esse testantur, & hortantur tantum vt eum quæramus, dum inueniri potest. Si vbique est, præsentè præsens est; & tamen si quærendus est, aliquo modo absens est.

Eodem modo intelligimus quod ibidem Bernardus dicit nos habere corticem, Angelos adipem: significat enim Angelos frui ipsa adipe, quia facie ad faciem intuentur Verbum: nos autem in conspectu non habere nisi corticem Sacramenti. Nec enim videmus aliud, quàm species panis & vini: sed tamen intra eum corticem, latere etiam adipem, supra dicit Bernardus. Deniq; id sufficere deberet, quod (vt antè diximus) loquitur

loquitur de carne Christi, de qua nostra quæstio est cum aduerfariis; sed de præsentia, seu fruitione Verbi æterni.

In sermone autem de cœna Domini, non dicit Bernardus per Sacramentum Eucharistiæ dari carnem Christi, tanquam per signum, vt datur dignitas aliqua per baculum, & anulum; sed dicit gratiam Dei, dari per Sacramenta vt per signa; sic enim loquitur: *In hunc modum approprians passioni Dominus, de gratia sua curans inuestire suos: vt inuisibilis gratia signo aliquo visibili præstaretur.* Hæc ille. Quomodo autem Sacramenta non sint nuda signa, sed etiam causæ instrumentales gratiæ, explicuimus in disputatione de Sacramentis in genere, vbi etiam hunc locum S. Bernardi tractauimus.

CAPVT XXXVIII.

Testimonia et atum reliquarum.

In ætate XIII. præter plurima testimonia insignium Theologorum, Alexandri Alensis, Alberti, S. Thomæ, S. Bonauenturæ, & aliorum, exstat testimonium Concilij generalis LATERANENSIS sub Innocentio III. in ipso i. cap. decretorum eius Concilij, vbi sic legimus: *Christi corpus & sanguis in Sacramento altaris, sub speciebus panis, & vini veraciter continentur, &c.*

In ætate XIV. præter plurima Doctorum testimonia, vt Scoti, Henrici, Durandi, & aliorum, exstat decretum Concilij generalis Viennensis sub Clemente V. de festo corporis Domini, vbi expressa testimonia permulta leguntur de veritate corporis Domini in Eucharistia. Vide Clementinam vnicam de Reliq. & vener. Sanctorum. Exstat etiam decretum de adoratione huius Sacramenti contra errores Begardorum. Vide Clementinam Ad nostrum, de hæret.

In ætate XV. exstant testimonia duorum generalium Conciliorum, Constantiensis sess. 13. & Florentini, tum in decreto de vnione cum Græcis, tum in instructione Armenorum. Quo etiam tempore non solum multi Latinorum de hac re scripserunt, vt Thomas VValdensis, Ioannes Gerson, & alij, sed etiã multi Græci scriptores, vt Samonas Episcopus Gazæ, Nicolaus Methonensis, Nicolaus Cabasilas, Marcus Ephesius, & Bessarion Cardinalis, qui omnes disertè asserunt verã ac realẽ